

SPROOKJE TOT OP HEDEN

(zullen we het goed af laten lopen?)

Lang geleden in een land hier ver vandaan leefde eens een koning met veel onderdanen. Eén van hen heette Richard en Richard had een boom. Aan deze boom groeide alles, wat het volk nodig had.

Richard was daardoor een rijk man, die aan de koning de helft van zijn inkomsten afdroeg, opdat de koning voor zijn volk kon zorgen en Richard in een vreedzaam land van zijn boom kon genieten.

De andere helft van zijn inkomsten hield hij zelf. Hij liet zich daarvoor

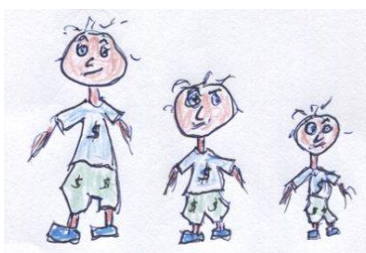
wel eens een extra lekkere maaltijd bereiden, want hij hield van goed eten. De rest legde hij opzij. Hij vond het een prettig idee om wat achter de hand te hebben, hoewel hij er eigenlijk nooit iets mee deed.

Elk jaar gaf de koning de inwoners van zijn land een bedrag, zodat ieder bij Richard kon kopen, wat hij nodig had. Sommigen verdienden bij Richard nog wat bij, met name door voor hem te koken. Verder betaalden ze elkaar wel eens voor een dienst, een bos bloemen of mooie muziek. Hun tijd besteedden ze voornamelijk aan het voorlezen van hun ouden van dagen, spelen met hun kinderen en hen leren over de natuur, de talen, de geschiedenis en wat ze maar wilden weten. Maar er waren ook mensen, die zich terugtrokken in hun huis en die daar alleen uit

kwamen om proeven te doen, omdat ze nieuwsgierig waren naar hoe alles werkt. En er waren mensen, die feesten, lezingen, concerten en toneel organiseerden. En mensen, die handige voorwerpen maakten of bloemen schikten. Een paar mensen vertrokken naar een afgelegen plek omdat ze wilden ervaren, wat er gebeurt, als je alleen maar ademt.

Er waren perioden, dat ze vrij goed bijhielden wie wat voor wie deed door elkaar ervoor te betalen. In andere perioden vonden ze dat maar lastig en deden ze gewoon dingen voor elkaar en met elkaar, zoals het uitkwam.

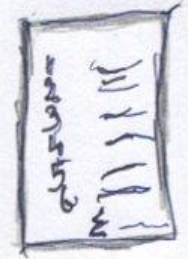

Misschien lag het wel aan de baan van de zon of een bepaalde planeet, maar vreemd genoeg veranderde dit ineens. De koning was alweer opgevolgd door zijn zoon, en die zoon door diens zoon, toen de mensen veranderden. Sommige mensen werkten erg hard voor de kleinzoon van Richard (die ook Richard heette) en wilden daar meer geld voor hebben dan hun voorgangers. Ze vonden dat zij een stuk beter waren dan de mensen, die genoeg namen met het geld, dat ze

van de koning kregen. En ze vonden ook, dat dat zichtbaar moest zijn: ze wilden meer én duurder zaken uit de boom kunnen kopen dan de mensen, die niet voor Richard werkten.

Dat zette heel wat in beweging. Sommigen vonden die mensen maar dikdoeners, maar anderen wilden ook wel duurdere spullen kopen en zich beter voelen dan de rest. Die gingen klusjes doen voor de dikdoeners en lieten zich daarvoor betalen. Ze gingen harder werken en verzonnen van allerlei, wat anderen wel van hen wilden kopen. En het werden er meer en meer, die voor geld gingen werken. Ze vonden, dat het land nu veel welvarender werd, want er werden meer dingen gemaakt, waar geld voor betaald werd. En waar geld voor betaald werd, kon “in de boeken worden geschreven”.

Omdat Richard (de derde) nu wat meer kosten had – hij wilde immers ook meedoen met het kopen van wat er zoal verzonnen werd én hij wilde zijn spaargeld niet aanbreken – stapte hij naar de koning. “Ik wil minder belasting gaan betalen. Er verdwijnt veel van mijn geld naar het volk voor hun diensten, dus kunnen zij nu ook wel wat afstaan voor het koninkrijk.” Dat vond de koning wel een redelijk verzoek. Richard (de derde) hoefde wat minder belasting te betalen; de mensen, die bijverdienden gingen voortaan ook wat aan de koning betalen. Zo had de koning nog steeds genoeg om aan iedereen een bedrag uit te keren, waar ze van konden leven. Het werd allemaal wat ingewikkelder, maar de koning zag verder niet zo’n probleem.

En er wás ook niet zo’n probleem geweest, als de mensen, die bijverdienden er niet hovaardig van waren geworden. Helaas werden ze dat wel. Ze vonden zichzelf “de dragers van de welvaart van het land”. Zij hadden immers een hoop producten verzonnen, die veel mensen wilden kopen en die “in de boeken werden geschreven”. Hun land telde daardoor mee in de lijst van meestverdienende naties. De mensen, die niets bijverdienden, vonden ze maar nietsnutten en parasieten, die hun tijd verdeden met het voorlezen van oude van dagen, concerten organiseren en spelen met hun kinderen. Eigenlijk hadden die toch niet zomaar recht om genoeg te hebben om van te leven. Daarvoor moesten ze toch zelf ook wat bijdragen of tenminste bewijzen, dat ze beréid waren om bij te dragen aan de dingen, “die in de boeken komen”.

Maar ja, hoe moesten die mensen dat gaan bewijzen? Moesten ze vertellen, dat ze geen idee hadden, wat er van ze verwacht werd, maar dat ze er vast wel toe bereid waren? En wat werd er nu precies bedoeld met “de boeken”? Waarom kwam het voorlezen van ouden van dagen niet in de boeken en het voorlezen van de kleinzoon van Richard (die daarvoor betaalde) weer wel? Dat werd allemaal wel erg ingewikkeld. Dus probeerden ze ervoor te zorgen, dat ze betaald kregen voor wat ze deden. Maar ja, daar hadden de kinderen en de ouden van dagen het geld niet voor. Dus gingen de mensen naar Richard of hij nog diensten van hen wilde en daarvoor zou betalen, maar Richard had al alles, wat hij kon bedenken.

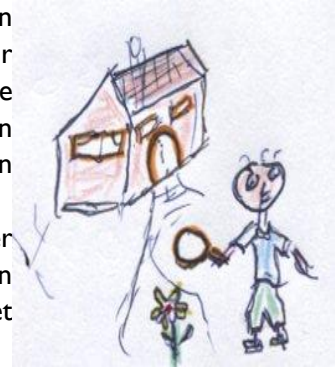
De mensen, die niet betaald konden worden voor wat ze deden, werden toen “werklozen” genoemd. En ze mochten geen ouden van dagen meer voorlezen, want ze moesten zoeken naar mensen, die hen konden betalen voor hun diensten en daar hadden ze hun tijd hard voor nodig.

Sommigen vonden dat allemaal zo’n grote onzin, dat ze gewoon logen, dat ze de hele dag naar mensen hadden gezocht, die zich tegen betaling wilden laten voorlezen. Intussen lazen ze gewoon hun oma’s en hun kinderen voor en wandelden met hen door het park. Of ze gingen tuinieren om mooie bloemen te kunnen geven, als iemand jarig was. Toen anderen dat zagen, dachten ze ‘we zijn ook gek om te zoeken naar wat er niet is’ en zij deden hetzelfde.

Degenen, die wél bijverdienden (vooral bij Richard) gingen daarom klagen bij de koning, dat het zo niet langer kon. Zijn volk werd onbetrouwbaar; ze logen erover waar ze hun tijd aan besteedden. Er moesten controleurs komen.

De koning twijfelde een beetje, maar eigenlijk loste dit wel meteen een deel van het probleem van de werklozen op. Die konden dan controleur worden. De koning had daardoor wel kosten om de extra controleurs te betalen. Daarom verlaagde hij het bedrag, dat hij iedere bewoner van zijn land elk jaar uitkeerde. De mensen konden er nog altijd wel van rondkomen én ze waren blij met de kans op betaald werk als controleur. Een aantal mensen bleef het allemaal wel raar vinden, want wie werd hier nu eigenlijk beter van? Alles was alleen maar ingewikkelder geworden en de mensen kregen het druk met zoeken naar betaald werk of met het controleren van anderen of die wel naar betaald werk zochten.

Maar de meeste mensen hadden nu geen tijd meer om hier lang over na te denken; ze hadden hun handen al vol aan controleren of werk zoeken.

De controleurs waren blij met hun extra inkomsten en wilden er liever ook niet over nadenken. En de mensen zonder betaald werk gingen naar de koning en vroegen hem om nog meer controleurs aan te stellen, opdat ook zij kans hadden op betaald werk als controleur.

De koning moest hier wel even over nadenken, maar kon zich goed voorstellen, dat het niet leuk was om steeds naar betaald werk te moeten zoeken en zich op controles voor te bereiden. Hij stelde wat meer controleurs aan. Om dat te bekostigen moest hij de jaarlijkse uitkering nog verder verlagen. Dat kon eigenlijk niet meer. Het werd te weinig om van te leven. Daarom nam de koning een radicaal besluit. Iedereen zou betaald werk moeten kunnen hebben. Dan moesten Richard en hij maar wat meer mensen in dienst nemen. De wegen konden misschien wel wat vaker worden aangeveegd en de boom van Richard wat vaker worden afgestoft. Bovendien moest er nu ook veel geschreven worden in de boeken, want iedereen moest bijhouden, hoeveel geld hij betaald moest krijgen en hoeveel belasting hij daarvan moest afdragen.

Al deze mensen moesten dan door de koning en door Richard betaald worden. De koning besloot daarom, dat Richard meer mensen voor zich moest laten werken en dat hij in ruil daarvoor minder belasting hoefde af te dragen. De koning zelf zou de uitkering voor zijn inwoners afschaffen. Alleen de ouden van dagen zouden die nog krijgen. Die besparing maakte het mogelijk de mensen voor het vegen, voor het schrijven en voor het controleren te betalen. De jaarlijkse uitkering van de koning hadden ze dan ook niet meer nodig; ze hadden nu immers een inkomen, dus hij hoefde hen niets extra te geven om van te leven. Zo leek alles dan toch weer goed opgelost.

Alleen wat sommigen wel jammer vonden, was dat de mensen het nu erg druk hadden met hun verzonden producten maken, vegen, schrijven en controleren. Ze hadden geen hekel aan dat werk, al leek het hen niet zo nuttig. Maar wat ze wél heel naar vonden was, dat ze geen tijd meer hadden voor hun ouden van dagen, voor hun kinderen en voor elkaar.

Vroeger kon dat allemaal wel. Waar háálden de mensen toen de tijd toch vandaan??! Zouden er misschien ouden van dagen zijn, die nog weten, hoe het komt, dat dat vroeger allemaal zo gemakkelijk ging??

*Tekst: Petra Hoetz
Illustraties: Frits Hoekstra
December 2019*